

Életrajz ¹

Scharle Péter 1940. augusztus 25-én született Budapesten, polgári családban. Gyermekkorát a Juranics-telepen élte szeretetteljes családban és szociálisan sokszínű környezetben. A Budapesti Piarista Gimnáziumban kapott életre szóló indítást, ott 1958-ban széleskörű műveltséggel, magasszintű természettudományi tudással felvértézve, közösségi elkötelezettséggel „megáldva” valóban éretten érettségizett. E képességei és valamelyest az a körülmény irányították az építőmérnöki tanulmányok felé, hogy a mérnöki pálya kevésbé volt korlátozva az egyházi gimnáziumokban végzetek számára. Az akkor önálló Építőmérnöki és Közlekedési Műszaki Egyetemre járt, s az ottani kiváló teljesítmény mellett jutott ideje arra is, hogy az adódó lehetőséget megragadva a társadalomtudományokban is képezze magát, az egyetemi zenekar második hegedűszólamában játszhasson, és élvonalbeli atléta is legyen. És jó ideig, míg az lehetségesnek mutatkozott, aktív részese maradt a Regnum Marianum mozgalomnak és emblematikus atyák hitéleti közösségeinek.

Szakmai pályafutásának első állomása az 1990 előtti időszak közlekedéstervezésének domináns tervezővállalata, az UVATERV volt. Az itt eltöltött hét évben a budapesti metró szerkezeteinek tervezésében dolgozva megélte a műszaki alkotás szépségét és felelősségét, megismerte a talajkörnyezet és az épített szerkezet kölcsönhatásának összefüggésrendszerét, és megfogalmazódott benne az ennek modellezésére irányuló kutatások jövőképe. Ennek megkezdésében fontos állomás volt a Budapesti Műszaki Egyetem Mérnöki Matematika Szakmérnöki képzésének 1970-es elvégzése, melynek záródolgozatát egyetemi doktori értekezésként fogadták el. 1971 és 1974 között tudományos aspiránsi ösztöndíjat kapott. Szabó János, a tartószerkezetek és Széchy Károly, a geotechnika akadémikus professzorainak vezetése alatt az építőmérnöki mechanika világában az elsők között, a geotechnika területén elsőként foglalkozott idehaza a végeselem-, vagy ahogy akkor találóan hívták, a mozaikmódszer hazai alkalmazási lehetőségeivel. Eközben négy hónapos angliai, két hónapos szovjetunióbeli tanulmányúton kiváló egyetemeken gazdagíthatta ismereteit. „Építőmérnöki kontinuumfeladatok numerikus vizsgálatának néhány kérdése” című kandidátusi értekezését 1977-ben védte meg.

1974 és 1984 között az Építéstudományi Intézetben vezette a témakör művelésére szervezett kutatócsoportot, és ért el eredményeket a módszer fejlesztésében, mérnöki alkalmazásában és oktatásában. Ennek későbbi összefoglalása a Páczelt Istvánnal írt, „A végeselem-módszer a kontinuummechanikában” című könyve. Emellett az Építéstudományi Intézetben a talajmechanika számos további területén folytattak

¹ készült Kőrösi Zsuzsanna életinterjújának felhasználásával

magasszintű kutató-fejlesztő tevékenységet. Pálossy Lászlóval és Szalatkay Istvánnal írt, később angolul is megjelent Földtámfalak (Earth walls) című könyvük az első volt a tárgyban. A mechanikai-talajmechanikai kutatásoktól később sem szakadt el: a BME Mechanika Tanszék kutatócsoportjában a „Termodinamikai megfontolások érvényesítése szemcsés anyagok mechanikai modelljeiben” című témán dolgozott.

1984-ben az Építőipari és Városfejlesztési Minisztériumba hívták az építőipar K+F tevékenységének irányítására, majd a minisztériumok többszöri összevonása után feladatköre kiterjedt a közlekedés, a hírközlés és a vízépítés fejlesztésének szervezésére is. Fejlesztési főosztályvezetőként az ágazatpolitikák, stratégiák, prioritási irányok, projektek kialakítását koordinálta, a tárcaszintű műszaki oktatás és szabályozás fejlesztését irányította, és ellátta Magyarország nemzetközi képviseletét több szakmai részterületen. Államigazgatási tevékenysége 1994-ben a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium közlekedési helyettes államtitkári feladatkörében tovább bővült. 1997-ben a politikai széljárás változása hátralépésre készítette, miniszteri főtanácsadó lett, majd 1998-ban elhagyta az államigazgatást.

Pályafutásának fő színtere a felsőoktatás lett. 1971 óta tanított már külsőként a Budapesti Műszaki Egyetemen, elsősorban az Építőmérnöki Kar Mechanika Tanszékén a Mechanika és a Tartók statikája tárgyakat, majd már címzetes docensként Végeelem-módszert és Kutatásmódszertant a szakmérnöki képzésben. Később főállásához kapcsolódóan közlekedéssel foglalkozó tárgyakat is tanított, angol nyelven is. Többször került szóba, hogy főállású docensként, professzorként, tanszékvezetőként a Műegyetemre kerüljön, 1997-ben itt habilitált is, de a szándékokat mindig keresztettként változékony indíttatású ellenérdekeltségek.

1998-ban a Széchenyi István Főiskolán lett egyetemi tanár és tanszékvezető, majd rektorhelyettes is, és sokat tett azért, hogy az intézmény egyetemmé válhasson. Közben a klasszikus tárgyak (Szilárdságtan, Mélyépítés) oktatása mellett több új tantárgy (Mérnöki tervezési módszerek, Települési infrastruktúra, Mérnök és társadalom, Mérnökética) megformálásában és oktatásában kamatoztatta a mérnökségről begyűjtött és továbbgondolt, páratlanul széleskörű ismereteit. Mindezen tárgyakat angol nyelven is oktatta, és a doktori képzésben is meghatározó szerepet játszott, témavezetőként és tantárgyfelelősként egyaránt. 2010 óta professzor emeritusként folytatta-folytatja egyetemi tevékenységét.

„Fizetett” munkái mellett elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar tudományos és műszaki közélet „rendszerátalakításában”. Alapítója és vezetője volt számos szervezetnek, és megannyi invitálta tagjai közé, hogy hasznosítsa ötleteit és tanácsait. A legismertebbek a Magyar Mérnöki Kamarában harminc éven át betöltött szerepei voltak, egyebek mellett elnökségi tag, alelnök, a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara elnöke volt.

A tudomány- és oktatásszervezés világából emeljük ki, hogy a Magyar Tudományos Akadémia több szakbizottságának és köztestületének régóta aktív tagja, és akkreditációs, doktori és habilitációs eljárások felelős szereplője volt több intézményben. Alapítója és 15 éven át elnökségi tagja volt a Magyar Mérnökakadémiának is.

Számos nemzetközi szervezetben is dolgozott, köztük az Európai Közlekedési Szövetségben (AET), 1998 és 99-ben a Council tagjaként is, a Nemzetközi Talajmechanikai és Geotechnikai Egyesület (ISSMGE) bizottságaiban, és 2000 és 2005 között elnökölte a szervezet Magyar Nemzeti Bizottságát.

A hitvilág megújításában is talált feladatot: a Magyar Pax Romana-ban 1995-től tagként, három éven át alelnökként, 2004 és 2010 között elnökként, a Keresztény Vezetők és Üzletemberek Társaságában 2003 óta tagként, 2008 és 2013 között alelnökként dolgozott.

Tevékenységét kitüntetések sorával ismerték el: Kiváló Munkáért (1980), Eötvös Loránd-díj (1989), Baross Gábor-díj (1993), ÉTE-díj (1997), Zielinski Szilárd-díj (2004), a Magyar Köztársaság Középkeresztje (2005), Pro Universitate (2011), Pro Magyar Pax Romana (2013).

Fejezzük be a pályarajzot a feleségről és a gyermekeiről, unokáiról szóló bekezdéssel, családi keretbe foglalva így azt, s ezzel is kifejezve, amit Scharle Péter szóban és írásban is megfogalmazott: a házasság féltve őrizendő entitás, a szeretet táplálója, a belső béke bázisa. Tegzes Erzsébettel egyetemistaként ismerkedtek meg, 1964-ben kötöttek házasságot. Felesége gépészmérnök lett, és a kezdetektől év-tizedeken át műegyetemi oktatóként dolgozott. „Közös vállalkozásukban” két lányuk és egy fiuk született, akik szintén sikeres értelmiségi pályát tudhatnak magukénak. Öt unokájukban, akik közül a nagyobbak is követték már a nagyszülői-szülői példákat, ma már csak a nagyapapa gyönyörködhet.